

Als je doet wat je deed, krijg je wat je had.

Visie GroenLinks op scenario's voor de toekomst van het gemeentehuis in Overbetuwe.

GroenLinks heeft in de afgelopen 7 jaar meermaals gepleit voor het uitvoeren van onderzoeken naar andere scenario's. De eerste keer was zeven jaar geleden toen we een second opinion hebben gevraagd op het rapport van de Dagoberth groep. Ook daarna zijn we op dit punt een aantal keren met moties gekomen die keer op keer géén meerderheid in de raad haalden. We waren dan ook aangenaam verrast toen zo'n drie weken geleden bleek dat vrijwel alle partijen kozen voor het naast elkaar leggen van een aantal scenario's en voor een nieuwe objectieve afweging. Natuurlijk, als dat inzicht eerder was gekomen, hadden we de mogelijkheid om in de gemeenteraad en daarbuiten draagvlak voor de plannen te creëren eerder kunnen realiseren. Maar zoals het spreekwoord aangeeft beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Het verheugt ons dat er nu voor het eerst serieus gekeken kan worden naar andere opties en dat zien wij als winst.

Het proces

Toch moet er wel nog wat gebeuren. Niet iedere aanpak zal tot een goed resultaat leiden dat als leidraad voor de raad kan dienen. Als je dezelfde insteek kiest als 10 jaar geleden is de kans groot dat de uitkomst hetzelfde is met dezelfde patstelling als gevolg. Het economische perspectief is i.i.g. totaal anders waardoor sommige keuzen misschien anders gemaakt worden dan toen. Of dat in zijn geheel tot een andere afweging leidt bij de gemeenteraad moet blijken. GroenLinks zou willen voorstellen om de opdracht tot inventarisatie aan een deskundige externe partij over te laten. Dit zorgt ervoor dat onafhankelijkheid van de resultaten geen issue wordt en draagt in dat opzicht bij aan optimaal draagvlak.

Ook stellen we voor om de mogelijkheden vanuit de bestaande situatie via de Best Value Procurement (BVP) methode in kaart te brengen. Bij deze methode stel je op hoofdlijnen een aantal eisen en laat je een aantal partijen een voorstel doen om daar invulling aan te geven en aan te geven welke middelen nodig zijn om de renovatie uit te voeren. <http://www.dekunstvaninkopen.nl/best-value-procurement/>

Het laatste punt dat we t.a.v. het proces willen benoemen dat er nagedacht moeten worden welke rol de raad in dit traject gaat vervullen. Onze gedachte gaan richting een mogelijkheid voor de raad op een aantal specifieke momenten in het proces een klankbord mogelijkheid te geven op tussenproducten (opdracht; aanpak; concept eindresultaat) in het proces om de kwaliteit van het eindresultaat (bruikbaarheid voor de gemeenteraad) te verhogen.

Het waarom?

Als je scenario's wilt beoordelen moet je goed voor ogen hebben wat de reden is waarmee je veranderingen in gang zet. Zonder eenheid over de doelstelling wordt consensus vinden over het resultaat van onderzoek lastig. Het is dus nodig om terug te gaan naar de reden waarom we willen investeren in een gebouw. De waarom vraag. Wat is de business case?

- Optimaal ondersteunen klanten en partners van de gemeente.

- Communicatie tussen medewerkers verbeteren
- Werkomstandigheden voor medewerkers optimaliseren
- Huisvestingskosten verlagen? Is dit een doel of resultaat?
- Reistijd verminderen? Wordt dit nu daadwerkelijk gezien als probleem en welke tijd gaat er mee verloren?

De scenario's leg je keer op keer langs de meetlat van de belangrijkste reden waarom je actie onderneemt.

Omgaan met scenario's

Een scenario moet je zo beschrijven dat aan de minimum/acceptabele eisen van wat nodig is wordt voldaan. Hierna worden risico en kosten de doorslaggevende criteria.

Om de scenario's goed te kunnen beoordelen moet je weten waarom je het doet en welk belang je hecht aan de antwoorden op die vraag.

Daarbij is dan de vraag of plus punten een bijkomend voordeel zijn van een scenario of onderdeel van de beantwoording van de waarom vraag.

Voorbeeld: Troefkaart. (= Gemeentehuis als aanjager voor het gebied Elst Centraal) Het lijkt ons dat de Troefkaart niet een doel op zichzelf is, maar een bijkomend voordeel van nieuwbouw in Elst Centraal.

Criteria

Daarna moet je scenario's beoordelen op een aantal criteria.

- Kosten
- Doorlooptijd
- Risico
- Kwaliteit

Bovenstaande is géén uitputtende lijst. GroenLinks komt graag samen met andere partijen tot een voorstel op dit punt.

Om uiteindelijk een scenario te kunnen beoordelen moet je risico's en kwaliteit kunnen kwantificeren om ze vergelijkbaar te maken. Als het gaat om kwaliteit moet je rekening houden met het feit dat het eerste glas water je heel veel kwaliteit geeft, maar het tiende glas een stuk minder. Oplossen van knelpunten levert veel kwaliteit op, extra's een stuk minder, hoewel dat afhankelijk is van ontwikkelingen in de tijd. Voorbeeld: Een eenduidige werkplek die ook van thuis af kan benadert worden is mooi. Wil je dan ook nog dat die geluid en video ondersteunt?

GroenLinks gaat ervan uit dat als een scenario aan de minimum eisen voldoet dit acceptabel wordt.

Fictief voorbeeld: Een scenario met een drijvend gemeente huis van glas kan best als meest positief naar voren komen als je aangeeft dat de innovatieve uitstraling van de gemeentehuis en duidelijk maakt dat het optimale transparantie uitstraalt. Het zal een glimlach op de lippen van mensen brengen en zal innovatieve ondernemers naar de gemeente halen, zij willen graag samenwerken met een gemeente die zelf stappen vooruit durft te zetten. De gemeente zal er positief in het nieuws komen (zoals iedereen tegenwoordig ook Molenwaard kent) wat een positief effect heeft op vestiging van inwoners, bedrijven en organisaties. Als je als doel geeft om je zelf te profileren en dat doorslaggevend laat zijn, dan is de keuze voor dit scenario snel gemaakt.

Moraal van het verhaal: je moet uitgangspunten kiezen die voor alle scenario's haalbaar zijn.

Scenario's

Het nul scenario lijkt ons doorgaan op de huidige werkwijze (afgelopen 7 jaar) waarbij je je qua investeringen beperkt tot regulier onderhoud. Je gaat ervan uit dat communicatie + werkomstandigheden en reistijd nu acceptabel zijn en géén additionele investeringen vergen boven op regulier onderhoud. (Achterstallig onderhoud/uitgestelde investeringen worden wél meegenomen in dit scenario). Boven op het 0 scenario komen de (kosten van de) andere scenario's.

1. Scenario 0
 - a. Achterstallig onderhoud/uitgestelde investeringen worden meegenomen.
 - b. Als reistijd verminderen een doel is valt dit af en moet worden overgegaan tot minimaal scenario 0+ waar extra investeringen in communicatie mogelijkheden worden gedaan.
2. Scenario **handig waar het handig kan** 0+ locatie onafhankelijk werken, telefoneren en vergaderen.
 - a. Investeringen in beter IT mogelijkheden met thuiswerkmogelijkheid; Flexibele werkplekken; Conform rijkswerkplek. E-conferencing mogelijkheden tussen locaties.
3. Scenario **netwerk samenleving** het nieuwe werken.
 - a. Extra investeringen om werken met 0,7 werkplek per fte mogelijk te maken ipv 1.1. https://www.nvm.nl/Actual/Juli_2013/Rijk_schrapt_30_procent_kantoren.aspx
 - b. Gemeente onderdeel maken van de samenleving ipv centraal bestuur. Faciliteren echte keukentafel gesprekken; werklocaties creëren in kernen/kernpunten;
 - c. Afspraken maken met andere gemeenten/organisaties over incidentele werkplek ter plekke voor medewerkers die daar wonen. <http://www.deelstoel.nl/>
 - d. Meest extreme uitwerking is gemeente zonder gemeentehuis: Molenwaard <http://www.vngmagazine.nl/archief/5138/molenwaard-schaft-gemeentehuis-af>
4. Scenario **Samen bij elkaar**. Centraal op de huidige locatie Elst, waarbij andere locaties worden afgestoten

- a. Grootscheepse renovatie; waarbij gemeente Oss wellicht als referentie voor aanpak kan dienen:
<http://www.pianoo.nl/sites/default/files/documents/documents/gemeentehuisossnatuurlijkduurzaam.pdf> en
http://www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/Gemeentehuis%20Oss_0.pdf
 - b. Gedeeltelijke nieuwbouw/herbouw op huidige locatie Elst of werken met satelliet locaties in de buurt. Recent is gebleken dat de bibliotheek af wil van zijn huidige locatie en onderdak wil vinden in een multifunctioneel centrum. Optie?
5. Scenario **stroefkaart met ovknooppunt**. Nieuwbouw bij station.
- a. Nieuwbouw volgens de plannen zoals B&W die tot drie weken geleden voor ogen had.
 - b. Invulling braakliggende grond bij het station.
 - c. Rekening houden met kosten achterstallig onderhoud in huidige locatie, komende vijf jaar
 - d. Risico in ruimtelijke procedure.

Waar bij bovenstaande scenario's sprake is van risico's moeten deze zoveel mogelijk worden gekwantificeerd en meegenomen worden in de afweging.

Optie bij scenario 1 tm 3: Als er een koper komt om bestaande ontwikkelen Andelst of Ambtshuis dan kijken we of er een businesscase is voor de gemeente om in goedkopere huisvesting plaats te nemen.